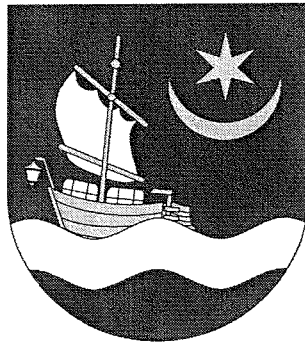

Załącznik do Uchwały nr XX/156/2012
Rady Gminy w Trynczy
z dnia 14.3.2012r.

GMINA TRYŃCZA

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJACYCH AZBEST NA TERENIE GMINY TRYŃCZA NA LATA 2012 - 2032

Tryncza,

Spis treści

1.	<i>Wprowadzenie</i>	3
2.	<i>Cel i zakres opracowania</i>	3
3.	<i>Obowiązujące akty prawne dotyczące azbestu</i>	3
4.	<i>Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego</i>	4
5.	<i>Usuwanie wyrobów zawierających azbest</i>	6
6.	<i>Charakterystyka Gminy Tryńcza</i>	7
7.	<i>Aktualny stan gospodarowania wyrobami zawierającymi azbest na terenie gminy</i>	8
8.	<i>Środki niezbędne do realizacji programu</i>	9
9.	<i>Składowiska odpadów azbestowych</i>	9
10.	<i>Harmonogram realizacji programu</i>	12
11.	<i>Monitoring realizacji programu</i>	14
12.	<i>Podsumowanie i wnioski</i>	14
13.	<i>Załączniki</i>	16

1. Wprowadzenie

Opracowanie programu związane jest z realizacją zapisów zawartych w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej uchwałą nr 122/2009 z dnia 14 lipca 2009 roku (zmienionej uchwałą nr 39/2010 z 15 marca 2010 r.), utrzymującego cele Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, jakimi jest:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

2. Cel i zakres opracowania

Celem programu jest:

1. wskazanie mieszkańcom gminy szkodliwego wpływu azbestu na zdrowie człowieka,
2. określenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Tryńcza,
3. doprowadzenie do sukcesywnego oczyszczania obszaru gminy z azbestu i wyrobów zawierających azbest,
4. wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem,
5. wyeliminowanie negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko.

3. Obowiązujące akty prawne dotyczące azbestu

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20 z późniejszymi zmianami).
2. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 z późniejszymi zmianami).
3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późniejszymi zmianami).
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późniejszymi zmianami).
5. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 z późniejszymi zmianami).

6. Ustawa z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2011 r. Nr 63, poz. 322).
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz. U. z 2011r. Nr 8, poz.31).
8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. z 2005 nr 216 poz. 1824).

Ponadto szereg wytycznych w analizowanym zakresie zawiera Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. Program podaje szacunkowe ilości wyrobów zawierających azbest w całym kraju oraz w poszczególnych województwach, określa potrzebne środki na wyeliminowanie tych wyrobów z użytkowania oraz wyznacza graniczny termin ich użytkowania na 2032 r. Ponadto program wskazuje potrzebę opracowania gminnych, powiatowych i wojewódzkich programów w tym zakresie.

4. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Azbesty są minerałami naturalnie występującymi w przyrodzie, należącymi do dwóch grup: azbestów serpentynowych i azbestów amfibolowych. Do grupy serpentynów należy azbest chryzotylowy (azbest biały), natomiast w grupie azbestów amfibolowych znaczenie mają dwie odmiany: azbest amozytowy (azbest brązowy) i azbest krokidolitowy (azbest niebieski). Wszystkie odmiany azbestu krystalizowały się w postaci cienkich, wydłużonych monokryształów, których długość może niekiedy dochodzić do kilkudziesięciu centymetrów.

Z punktu widzenia chemicznego, azbesty są uwodnionymi krzemianami magnezu.

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach, biorąc pod uwagę kryterium zawartości azbestu, stosowane spoiwo oraz gęstość objętościowa wyrobu:

1. klasa I (wyroby miękkie), których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1.000 kg/m^3 , zawierające powyżej 20% (do 100% azbestu). Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowane w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu, używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelkowe, materiały i wykładziny cierne.

2. klasa II (wyroby twarde), których gęstość objętościowa jest większa niż 1.000 kg/m^3 , zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, w przypadku mechanicznego uszkodzenia, np. pęknięcia, ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów oraz rozbijanie w wyniku zrzucania w trakcie prac remontowych lub demontażu.

W Polsce wyroby z klasy II były wykorzystane do produkcji płyt azbestowo - cementowych jako materiał budowlany, otrzymywany w wyniku prasowania mieszaniny cementu z włóknami azbestowymi, głównie w postaci płyt płaskich, falistych oraz rur azbestowo cementowych. Płyty płaskie i faliste wykorzystywane były do krycia dachów, rzadziej do elewacji budynków gospodarczych i mieszkalnych czy przemysłowych.

W znacznie mniejszych ilościach produkowane i stosowane były inne wyroby azbestowo - cementowe, tj. rury służące do wykonywania instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych oraz przewody kominowe czy zsypy w budynkach wielokondygnacyjnych.

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Szczególną cechą azbestu jest to, że włókna gromadzą się i pozostają w tkance płucnej w ciągu całego życia. Zmiany chorobowe mogą pojawić się po kilku lub nawet kilkudziesięciu latach. Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i ilości włókien, zatrzymanych w dolnej części układu oddechowego. Wynika to głównie z fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Duże znaczenie ma średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, a włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Skręcone włókna chryzotylu o dużej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikających do obwodowych części płuc. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, dostające się z powietrzem do pęcherzyków płucnych, o średnicy mniejszej od 3 mikrometrów. Według danych zawartych w publikacjach Światowej Organizacji Zdrowia, najważniejszą cechą determinującą zdolność włókien do wywołania nowotworów są ich fizyczne wymiary, czyli średnica poniżej 3 mikrometrów oraz długość powyżej 5 mikrometrów. Nie istnieją dowody, że jeden z typów azbestu niesie ze sobą większe ryzyko zachorowań niż inny, więc wszystkie typy azbestu traktowane są jako powodujące takie samo ryzyko raka płuca. Pomimo istnienia normatywów stężenia włókien azbestu w powietrzu, nie można określić dawki progowej pyłu dla rakotwórczego działania azbestu.

Pomiędzy pierwszym narażeniem a pojawieniem się objawów chorobowych związanych z ekspozycją na azbest najczęściej mija długi okres czasu, co oznacza, że aktualnie wykrywane są skutki zdarzeń, które miały miejsce 20-40 lat temu. Główna

patologia zawodowa pracowników zakładów przetwarzających azbest jest azbestoza, czyli śródmiąższowe zwłóknienie tkanki płucnej. Włókna azbestowe mogą zalegać w tkance płucnej przez długi okres, a proces zwłóknieniowy może pojawić się po wielu latach od ustania narażenia. Pylica azbestowa może zwiększyć wystąpienie raka płuca i międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej.

Rak płuca jest najbardziej powszechnym nowotworem złośliwym powodowanym przez azbest. Zagrożenie wystąpieniem raka płuca w badanych populacjach zawodowo narażonych na pył azbestu wykazuje duże zróżnicowanie w zależności od typu włókna, technologii przetwórstwa, zawartości włókien respirabilnych w pyłe, średnicy, długości, kształtu włókna, stężenia pyłu, liczby lat pracy w warunkach natężenia i ogólnej dawki pyłu. Oba nowotwory, zarówno rak płuca, jak i międzybłoniak opłucnej, rozwijają się gwałtownie i charakteryzują się krótką przeżywalnością.

Nadal istnieje ryzyko narażenia na kontakt z wyrobami zawierającymi azbest w budynkach, urządzeniach i instalacjach poprzez:

- niewłaściwe składowanie odpadów azbestowych,
- użytkowanie wyrobów azbestowych, prowadzące do zanieczyszczenia powietrza pyłem azbestowym np. w wyniku: korozji i mechanicznych uszkodzeń płyt azbestowo-cementowych, ścierania tarcz sprzęgłowych i hamulcowych,
- niewłaściwe usuwanie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest,
- urządzenia grzewcze, wentylacyjne, klimatyzacyjne i izolacje zawierające azbest.

W celu zminimalizowania narażenia na pył azbestowy wprowadzono zakaz produkcji i stosowania wyrobów zawierających azbest, a regulacje prawne określają wymogi dotyczące bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, a także obowiązki pracodawców i pracowników, wykonujących prace polegające na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

5. Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, azbest podlega sukcesywnej eliminacji, a sposób postępowania z eliminowanymi odpadami został określony w ustawie o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest zostało dopuszczone w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 r.

Podczas przeprowadzania prac związanych z usuwaniem azbestu, należy stosować odpowiednie środki ochrony, trzymać się określonych procedur i zachowywać ostrożność. Należy pamiętać również, że prace mogą przeprowadzać przedsiębiorcy posiadający decyzję marszałka na prowadzenie tego typu prac. Wykonawcy powinni także posiadać niezbędne wyposażenie techniczne i odpowiednio przeszkolonych pracowników, wymagania w zakresie usuwania tych wyrobów określone zostały szczegółowo w odpowiednich rozporządzeniach. Usunięty azbest musi być również zagospodarowany w odpowiedni, bezpieczny sposób. W chwili obecnej najczęściej jest składowany na składowiskach odpadów niebezpiecznych, ale znaczenia nabiera również nowoczesna metoda utylizacji oparta na unieszkodliwianiu różnych rodzajów odpadów niebezpiecznych w wysokiej temperaturze.

Do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest stosuje się przepisy ustawy z dnia 19.08.2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz.U. Nr.227 poz.1367).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, usuwane odpady zawierające azbest powinny być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne albo na podziemnych składowiskach odpadów niebezpiecznych.

6. Charakterystyka Gminy Tryńcza

Gmina Tryńcza jest gminą wiejską usytuowaną w Kotlinie Sandomierskiej, w obrębie dużej jednostki geologicznej zwanej Zapadliskiem Przedkarpackim, w widłach rzeki Wisłok i San, przy drogach: krajowej Nr 77 relacji Przemyśl – Lipnik, wojewódzkiej Nr 853 relacji Przeworsk – Lublin – Grabownica Starzeńska oraz linii kolejowej Przeworsk – Rozwadów.

Gmina położona jest w północno-wschodniej części województwa podkarpackiego w granicach administracyjnych powiatu przeworskiego i sąsiaduje z następującymi gminami: od północnego –wschodu z miastem i gminą Sieniawa, od północnego zachodu z gminą Grodzisko Dolne, od zachodu z gminą Białobrzegi, od południa z gminą Przeworsk oraz od wschodu z gminą Jarosław.

Gminę zamieszkuje 8426 osób wg stanu na dzień 30.06.2012 r., powierzchnia gminy wynosi 7061 ha.

Na terenie gminy znajdują się następujące miejscowości: Tryńcza – pełniąca funkcję siedziby gminy oraz będąca centrum administracyjno-gospodarczym, Głogowiec, Gniewczyzna Łańcucka, Gniewczyzna Tryniecka, Gorzyce, Jagiełła, Ubieszyn, Wólka Małkowa, oraz Wólka Ogryzkowa.

Największym ośrodkiem gospodarczo-administracyjnym usytuowanym w pobliżu gminy Tryńcza jest miasto Przeworsk.

7. Aktualny stan gospodarowania wyrobami zawierającymi azbest na terenie gminy

Na terenie Gminy Tryńcza występują wyroby zawierające azbest głównie w postaci pokryć dachowych. Są to płyty azbestowo-cementowe zwane eternitem. Występują płyty faliste i płaskie.

Dane dotyczące ilości wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie Gminy Tryńcza pochodzą z przeprowadzonej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Inwentaryzacja przeprowadzona w 2010 r. wśród mieszkańców gminy Tryńcza, była podstawą do opracowania niniejszego „Programu...”. Inwentaryzacja została przeprowadzona przez referat organizacyjny – stanowisko do spraw ochrony środowiska zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. z 2011 r., Nr 8, poz. 31).

Uzyskane w ten sposób informacje posłużyły utworzeniu bazy danych o nieruchomościach, na których występują wyroby zawierające azbest. Wyniki inwentaryzacji zawarte są w postaci tabeli usystematyzowanej według miejscowości.

Tabela 1. Inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest znajdujących się na budynkach na terenie Gminy Tryńcza

Lp.	Miejscowość	Powierzchnia wyrobów zawierających azbest [m ²]	Masa wyrobów zawierający azbest [Mg]*
1.	Głogowiec	6,120	97,920
2.	Gniewczyzna Łańcucka	17,978	287,648
3.	Gniewczyzna Tryniecka	6,885	110,160
4.	Gorzyce	15,042	240,672
5.	Jagiełła	12,915	206,640
6.	Tryńcza	10,394	166,304
7.	Ubieszyn	7,714	123,424
8.	Wólka Małkowa	2,700	43,200
9.	Wólka Ogryzkowa	4,910	78,560
Ogółem		84,658	1,354,258

* Eternit falsity $1 \text{ m}^2 = 18 \text{ kg}$

* Eternit płaski $1 \text{ m}^2 = 14 \text{ kg}$

8. Środki niezbędne do realizacji programu

Podstawowym kosztem usunięcia wyrobów azbestowych z terenu gminy jest zdjęcie pokrycia dachowego i wywóz na składowisko. Składa się on z trzech pozycji:

- demontaż płyt azbestowo cementowych,
- transport na składowisko odpadów azbestowych,
- utylizacja odpadów na wysypisku.

Koszt demontażu, transportu i unieszkodliwienia 1 m^2 wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terenie gminy Tryńcza można oszacować na około 10 - 13 zł brutto.

W przeliczeniu wynosi to od 600 zł do 900 zł za 1 tonę odpadu. Szacunek oparty jest o badanie regionalnego rynku. Wysokie koszty zastąpienia zdemontowanych pokryć azbestowych innymi materiałami spowoduje rozłożenie procesu usuwania azbestu na wiele lat, co uzależnione będzie od pozyskania środków zewnętrznych. Oszacowano, że całkowity koszt usunięcia materiałów zawierających azbest z terenu gminy Tryńcza wyniesie od 900 000 zł do 1 100 000 zł. Będzie on oczywiście uzależniony od stabilizacji cen na rynku. Przy takich nakładach realizacja programu rozłożona zostanie na okres 20 lat.

Finansowanie zadań niniejszego programu ma być realizowane ze środków własnych właścicieli nieruchomości. Ponadto może być współfinansowane ze środków pochodzących z budżetu gminy, możliwe jest także uzyskanie wsparcia finansowego w postaci dotacji i pożyczek funduszy ochrony środowiska oraz innych źródeł.

W Polsce występują najczęściej, następujące formy finansowania inwestycji w zakresie gospodarki odpadami:

- fundusze własne inwestorów,
- pożyczki, dotacje i dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielane przez Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- kredyty preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.)
- zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje i programy pomocowe,
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych,
- kredyty i pożyczki udzielane przez banki komercyjne.

9. Składowiska odpadów azbestowych

Usuwanie wyrobów zawierających azbest łączy się z powstawaniem odpadów. Aktualnie jedyną stosowaną metodą unieszkodliwiania tych odpadów jest ich składowanie.

Ponizej w tabeli przedstawiono składowiska odpadów przyjmujące odpady zawierające azbest wg Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032 (POKZA).

Tabela 2. Zestawienie składowisk odpadów przyjmujących odpady zawierające azbest

Lp.	Nazwa i lokalizacja składowiska	Nazwa i adres zarządzającego składowiskiem	Wolna pojemność składowiska [m ³]
		Mo-Bruk, Korzenna 214, 33-322 Korzenna	105796
1	Składowisko Odpadów Przemysłowych, ul. Górnicza 1, Wałbrzych		500
2	Składowisko odpadów przemysłowych – Zakład w Godzikowicach ul. Stalowa 12, 55-200 Oława	Dolnośląska Korporacja Ekologiczna ul. Kopalniana 7, 59-101 Polkowice	10000
3	Składowisko odpadów w Marcinowie, gm. Trzebnica	Urząd Miasta Trzebnica, ul. Piłsudskiego 1, 55-100 Trzebnica	Wykorzystywane przez właściciela
4	Teren KGHM „Polska Miedz” w Lublinie Oddział Huta Miedzi Głogów	KGHM „Polska Miedz” S.A. w Lublinie Oddział Huta Miedzi Głogów	Wykorzystywane przez właściciela
5	Teren ANWIL Włocławek	ANWIL S.A. ul. Toruńska 222, 87-805 Włocławek	1500
6	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Poniatowa Wieś, gm. Poniatowa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Młodzieżowa 4, 24-320 Poniatowa	149930
7	Składowisko Piaski Zarzecze II, Kraśnik	WOD-BUD Sp. z o.o. ul. Piłsudskiego 14, 23-200 Kraśnik	29320
8	Składowisko Odpadów Azbestowych ul. Małazyńska 180 Chróścik, gm. Gorzów Wielkopolski	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Teatralna 49, 66-400 Gorzów Wielkopolski	28960
9	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Jadzwinówka, gm. Radomsko	Metalurgia S.A. ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko	Wykorzystywane przez właściciela
10	„Bagno-Lubień” – teren Elektrowni Bełchatów S.A.	Elektrownia Bełchatów S.A. z/s w Rogowcu, ul. Wyzwolenia 30, 97-406 Rogowiec	60540
11	Składowisko Komunalne w Ujkowie Starym, gm. Bolesław	Zakład Gospodarki Komunalnej „Bolesław” Sp. z o.o. ul. Osadowa 1, 32-329 Bolesław	137800
12	Składowisko odpadów „Za rzeką Białą” ul. Kwiatkowskiego 8 33-101 Tarnów	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z.o.o. ul. Kwiatkowskiego 8, 33-101 Tarnów	45000
13	Składowisko odpadów komunalnych w Rachocinie	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpc	36828
14	Składowisko Odpadów w Młynach, gm. Radymno	Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie 341, 37-550 Radymno	969
15	Składowisko Odpadów Pysznica, gm. Pysznica	Gminny Zakład Komunalny ul. Wolności 295, 37-403 Pysznica	17740
16	Kozodrza gm. Ostrów	Zakład Usług Komunalnych w Ostrowie	700
17	Składowisko Odpadów Miastkowo, pow. Łomża	MPGKiM ul. Poznańska 141, 18-400 Łomża	20 000 [II etap - 21 500]
18	Składowisko odpadów budowlanych zawierających azbest na terenie składowiska odpadów komunalnych w m. Korytki, gm. Jedwabne	Komunalny Zakład Budżetowy ul. Mickiewicza 4, 18-420 Jedwabne	14380
19	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów	Przedsiębiorstwo Gospodarki	

	w Bierkowie Bierkowo 120, 76-261 Bruskowo Wielkie gm. Słupsk	Komunalnej Sp. z o.o. w Słupsku, ul. Szczecińska 112, 76-200 Słupsk	
20	Składowisko Odpadów w Gilwie Małej Gilwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. Gilwa Mała 8, 82-500 Kwidzyn	58360
21	Kwatera na odpady zawierające azbest	Zakład Utylizacyjny Sp. z o.o. w Gdańsku ul. Jabłoniowa 55, 80-180 Gdańsk Szadółki	
22	Składowisko odpadów zawierających azbest Szybowa 44, Knurów	PPHU „Komart” Sp. z o.o. ul. Szpitalna 7, Knurów	284740
23	Składowisko odpadów komunalnych Świętochłowice – teren po eksploatacji hałdy Huty „Florian”	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Łagiewnicka 76, 41-608 Świętochłowice	30 000
24	Składowisko odpadów na terenie Koksowni „Przyjaźń” Dąbrowa Górnicza	Koksownia „Przyjaźń” Sp. z o.o. ul. Koksownicza 1, 42-523 Dąbrowa Górnicza	186
25	Składowisko odpadów azbestowych na terenie Oczyszczalni Ścieków Deszczowo-Przemysłowych Huty Katowice Dąbrowa Górnicza	MITTAL STEEL POLAND S.A. Oddział w Dąbrowie Górniczej, ul. Piłsudskiego 92, 41-308 Dąbrowa Górnicza	Wykorzystywane przez właściciela
26	Kwatera na odpady zawierające azbest na terenie składowiska odpadów	Cofinco-Poland Sp. z o.o. ul. Graniczna 29, 40-956 Katowice	16000
27	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Dobrów, gm. Tuczepy	Środowisko i Innowacje Sp. z o.o. Dobrów 8, 28-142 Tuczepy	163440
28	Składowisko odpadów zawierających azbest Półwieś, gm. Zalewo	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. ul. 3-go Maja 8, 14-100 Ostróda	19500
29	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Szańcowa 1, 82-300 Elbląg	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Szańcowa 1, 82-300 Elbląg	3984
30	Składowisko odpadów niebezpiecznych, ul. Sulańska 11, 62-510 Konin	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Sulańska 11, 62-510 Konin	162990
31	Zakład odzysku odpadów ul. Łubuszan 80, Sianów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin	15685
32	Składowisko Odpadów Dalsze, gm. Myślibórz	„Eko-Mysl” Sp. z o.o. Dalsze 36, 74-300 Myślibórz	1800

10. Harmonogram realizacji programu

Tabela 3. Harmonogram realizacji programu

Lp.	Zadanie	Okres realizacji
1.	Opracowanie i uchwalenie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy”	2012
2.	Działania informacyjno - edukacyjne związane ze szkodliwością azbestu	2012-2013
2.2.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków i instalacji zawierających azbest	2012-2013
2.3.	Inne działania informacyjno - edukacyjne m.in.: informacja w lokalnej prasie, na stronie internetowej gminy, ogłoszenia w UG, na tablicach ogłoszeń, ulotki, informowanie mieszkańców w Urzędzie Gminy	2012-2013
3.	Działania w zakresie monitoringu Gminnego Programu Usuwania Azbestu	2012-2032
4.	Monitorowanie realizacji Programu, weryfikacja prac związanych z usuwaniem azbestu, zgłoszonych wniosków	2012-2032
5.	Ogłaszanie przetargów i wyłonienie Firmy specjalistycznej, posiadającej odpowiednie zezwolenia na wykonywanie usług w zakresie: demontażu, odbioru, transportu na składowisko odpadów zaw. azbest	2012-2032
6.	Demontaż wyrobów zawierających. azbest, odbiór odpadów zawierających azbest, transport i unieszkodliwianie odpadów zawierających. azbest	2012-2032
7.	Pozyskiwanie funduszy na realizację Programu (zadanie ciągłe)	Zadanie ciągłe
8.	Raporty okresowe z realizacji Programu przedstawiane Radzie Gminy	Zadanie ciągłe

Zbiornicze zestawienie występowania azbestu wg przewidywanego terminu usunięcia do 2032 roku

Tabela 4. Zestawienie przewidywanej ilości odpadów azbestowych przeznaczonych do usunięcia w poszczególnych terminach

Lp.	Miejscowość	Przewidywany rok unieszkodliwiania							
		do 2013		do 2017		do 2022		do 2032	
		Pow. [m ²]	Masa [Mg]	Pow. [m ²]	Masa [Mg]	Pow. [m ²]	Masa [Mg]	Pow. [m ²]	Masa [Mg]
1.	Głogowiec	800	12,800	800	12,800	1,800	28,800	2,720	43,520
2.	Gniewczyzna Łańcucka	4,000	64,000	65,00	56,000	4,000	64,000	6,478	103,648
3.	Gniewczyzna Tryniecka	2,200	35,200	1,000	16,000	1,600	25,600	2,085	33,360
4.	Gorzyce	2,400	38,400	2,200	35,200	4,000	64,000	5,842	93,472
5.	Jagiella	2,000	32,000	2,000	32,000	3,500	56,000	5,415	86,640
6.	Tryńcza	2,500	40,000	1,500	24,000	2,500	40,000	3,894	62,304
7.	Ubieszyn	2,500	40,000	1,000	1,600	1,500	24,000	2,714	43,424
8.	Wólka Małkowa	300	4,800	500	8,000	500	8,000	1,400	22,400
9.	Wólka Ogryzkowa	1,100	17,600	1,000	16,000	1,000	16,000	1,810	28,960
Razem		17,800	284,800	13,500	216,000	20,400	326,400	32,358	517,728

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji stwierdzono, że łączna powierzchnia dachów na których zidentyfikowano występowanie wyrobów zawierających azbest to ok. **84,058 m²** co szacunkowo daje **1,344,928 ton**.

Na podstawie dokonanej oceny ustalono cztery terminy w jakich będą usuwane wyroby azbestowe:

- do końca roku 2013 przewiduje się unieszkodliwienie odpadów o powierzchni 17,800 m² co daje ok. 284,800 ton,
- do końca roku 2017 - przewidywana powierzchnia do unieszkodliwienia to 13,500 m² o łącznej masie 216,000 ton,
- do końca roku 2022 – przewidywana powierzchnia do unieszkodliwienia to 20,400 m² o łącznej masie 326,400 ton,
- do końca roku 2032 – przewidywana powierzchnia do unieszkodliwienia to 32,358 m² o łącznej masie 517,728 ton.

Podane wyżej wartości oparte są o wyliczenia szacunkowe, przez co mogą one ulec zmianie.

11. Monitoring realizacji programu

Na poziomie gminnym monitoring prowadzony może być poprzez bieżącą weryfikację informacji przekazywanych od właścicieli nieruchomości, którzy posiadają wyroby zawierające azbest, bądź też na podstawie napływających wniosków o dotację usuwania tych wyrobów. Corocznie Rada Gminy będzie przyjmowała sprawozdania z wykonania programu. Nadzór nad realizacją Programu sprawowany powinien być poprzez analizę informacji odnośnie:

- lokalizacji i ilości wyrobów azbestowych pozostających w użyciu,
- ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest,
- stanu technicznego wyrobów pozostających w użyciu.

Monitoring wskaźniki

Tabela 5. Zestawienie wskaźników monitoringu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2011	2012
1.	Ilość wyrobów zawierających azbest – inwentaryzacja na początek roku	m ²		
2.	Ilość wyrobów zawierających azbest – inwentaryzacja na koniec roku	m ²		
3.	Ilość zdemontowanych wyrobów zawierających azbest	m ²		
4.	Ilość wywiezionych i zutilizowanych wyrobów zawierających azbest eternitu	m ²		
5.	Nakłady poniesione na usuwanie wyrobów zawierających azbest – fundusze własne gminy	zł		
6.	Nakłady poniesione na usuwanie wyrobów zawierających azbest – środki pozyskane z innych źródeł	zł		

12. Podsumowanie i wnioski

W związku ze znanymi od dłuższego czasu, niezwykle negatywnymi skutkami oddziaływania azbestu na zdrowie ludzkie, oraz, co za tym idzie, wymienionymi wcześniej licznymi wymogami prawnymi na szczeblu europejskim i krajowym przewiduje się stopniowe usuwanie i neutralizację tego typu wyrobów z terenu gminy Trynca. Przedsięwzięcie to zostanie przeprowadzone w latach 2011-2032 wg wcześniej ukazanego

harmonogramu. Finansowanie planu zapewnione zostanie przez środki własne właścicieli nieruchomości, ewentualnie fundusze unijne czy też fundusze pomocowe i kredytowe.

Należy pamiętać, że niebezpieczeństwo związane z azbestem pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z elementami zawierającymi azbest, gdyż mogą one stać się niebezpiecznym źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza. Istotna jest świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Niezbędne jest rozpowszechnianie informacji o negatywnych skutkach zdrowotnych oraz szkodach środowiskowych powodowanych przez wyroby zawierające azbest wśród społeczności lokalnej. Wskazane jest także zorganizowanie fachowej pomocy przez samorząd lokalny dla wszystkich właścicieli obiektów przy wypełnianiu arkuszy ocen oraz udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy kredytowej i innych.

Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu, a także w istotny sposób zwiększy ilość unieszkodliwianych zgodnie z prawem odpadów azbestowych.

Realizacja zadań programu wpłynie na poprawę warunków ochrony zdrowia i życia ludności, przyniesie korzyści w sferze społecznej, ekologicznej i ekonomicznej. Do najistotniejszych należą:

- oczyszczenie terenu gminy z wyrobów zawierających azbest, a w konsekwencji zmniejszenie emisji włókien azbestu do środowiska i uzyskanie warunków dla poprawy ochrony zdrowia mieszkańców,
- ograniczenie śmiertelności na skutek chorób azbestozależnych, z w szczególności raka płuc i międzybłonna opłucnej,
- przedłużenie okresu użytkowania obiektów budowlanych oraz uzyskanie lepszych parametrów eksploatacyjnych,
- poprawa wyglądu zewnętrznego obiektów budowlanych,
- wzrost wartości nieruchomości i gruntów.

13. Załączniki

*Załącznik nr 1 do Programu usuwania
azbestu i wyrobów zawierających azbest na
terenie Gminy Tryńcza na lata 2012 - 2032*

Wykaz firm posiadających decyzje zezwalające na gospodarowanie odpadami zawierającymi azbest na terenie powiatu przeworskiego

Lp.	Firma, adres, teren działania	Posiadane decyzje – organ – znak, data – termin ważności	Wytwarzanie/ unieszkodliwianie, zbieranie/transport
1.	Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skołoszowie 37-550 Radymno, Skołoszów 341 tel./fax 0160 628 12 65	Wojewoda Podkarpacki pozwolenie zintegrowane ŚR.IV-6618/31/1/07 31.10.2007 r. termin ważności: 31.10.2017 r.	Pozwolenie zintegrowane, w tym zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie unieszkodliwiania i transportu odpadów.
2.	Centrum Gospodarki Odpadami Azbestu i Recyklingu „CARGO” w Zamościu ul. Bohaterów Monte Cassino 4/12, 22-400 Zamość tel./fax 084 6273013, tel. kom. 0608435133	Starosta Przeworski GG.7644-9/03 24.03.2003 r. GB.7644-49/03 30.07.2003 r. termin ważności: 15.03.2013 r.	Wytwarzanie
3.	„ALGADER HOFMAN” Sp. Z o.o. ul. Wólczyńska 133, budynek IIbB, 01-919 Warszawa tel./fax 022 8649497, 8649499, 8347353 tel. kom. 0603124853	Starosta Przeworski GB.7644-63/03 22.09.2003 r. termin ważności: 15.03.2013 r.	Wytwarzanie
4.	Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych Termoizolacyjnych Antykorozyjnych „TERMOEXPORT” ul. Żurawia 24/7, 00-515 Warszawa tel./fax 022 6214064, 8213467, 8214175	Starosta Przeworski GB.7644-69/03 18.11.2003 r. termin ważności: 31.10.2013 r.	Wytwarzanie
5.	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o ul. Kwiatkowskiego 8 33-101 Tarnów tel. 014 6330682, 6372730, fax 014 6330682 www.ratownictwochemiczne.pl	Starosta Przeworski GB.7644-12/04 28.04.2004 r. termin ważności: 31.03.2014 r.	Wytwarzanie
6.	Firma Remontowo-Budowlana „RAGAR” os. 1000-lecia 35/16, 31-610 Kraków tel./fax 012 6483950, tel. kom. 0607525984, 0505098313 www.rasar.krakow.pl	Starosta Przeworski GB.7644-13/04 23.04.2004 r. termin ważności: 31.03.2014 r.	Wytwarzanie
7.	Firma Usługowo-Handlowa „EKO-TOP” Sp. z o.o. ul. Hetmańska 120,35-078 Rzeszów tel. 017 8549813, 8546798, fax 017 8546112 www.eko-top.rze.pl	Starosta Przeworski GB.7644-64/04 28.10.2004 r. termin ważności: 30.09.2014 r.	Wytwarzanie
8.	Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o.o. Reguły, ul. Graniczna 6, 05-816 Michałowice tel./fax 022 7243239, 7241578	Starosta Przeworski GB.7644-54/04 27.08.2004 r. termin ważności: 31.12.2010 r.	Wytwarzanie
9.	Firma Budowlana „Perfekt-Panteon 11” 36-004 Łukawiec 84 tel. 017 7722166	Starosta Przeworski GB.7644-85/04 27.01.2005 r. termin ważności: 15.12.2014 r.	Wytwarzanie
10.	Zakład Remontowo-Budowlany „AMBROŻY” Spółka jawna Wiesława Śliwińska, Wiesław Ambroży Ul. Meissnera 1/3, lok. 222, 03-982 Warszawa tel./fax 022 8310764	Starosta Przeworski GB.7644-28/05 09.05.2005 r. termin ważności: 15.03.2015 r.	Wytwarzanie
11.	Przedsiębiorstwo Usług Wodno-Budowlanych „Wod-Bud” Sp. z o.o. 23-200 Kraśnik, ul. Piłsudskiego 14 tel. 081 8252605, fax 081 8252476	Starosta Przeworski GB.7644-39/05 04.07.2005 r. termin ważności: 31.12.2014 r.	Wytwarzanie
12.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno Handlowo	Starosta Przeworski GB. 7644-42/05	Wytwarzanie

	Usługowe „ABBA-EKOMED” Sp. z o.o. 87-100 Toruń, ul. Moniuszki 11/13 tel./fax 056 654 86 70-71, 6513667, 6514425 www.ekomed.pl	14.07.2005 r. termin ważności: GB.7644-42/05	
13.	„ALBEKO”, Emilia Sieger, Spółka jawna 87-510 Skrwilno, miejsc. Kotowy tel. 054 2800287, fax 054 2800288 www.albeko.pl	Starosta Przeworski GB.7644-44/05 05.07.2005 r. termin ważności: 01.01.2015 r.	Wytwarzanie
14.	Transport-Metalurgia Sp. z o.o. 97-500 Radomsko, ul. Reymonta 62 tel. 044 6854135, fax 044 6854290	Starosta Przeworski GB.7644-45/05 11.08.2005 r. termin ważności: 31.07.2015 r.	Wytwarzanie
15.	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowo „JUKO” Jerzy Szczukocki s.c. 97-300 Piotrków Trybunalski, ul. 1-go Maja 25 tel. 044 7326963, 7326964, tel./fax 044 6499423-24 www.juko.com.pl	Starosta Przeworski GB.7644-48/05 22.07.2005 r. termin ważności: 15.07.2015 r.	Wytwarzanie
16.	Zakład Budowlano-Konserwatorski „ARKADY” s.c. 37-500 Jarosław, ul. Długosza 9 tel. 016 6241640, 6216394, fax 016 6241641 kom. 0604504767, 0608661478	Starosta Przeworski GB.7644-49/05 19.08.2005 r. termin ważności: 31.07.2015 r.	Wytwarzanie
17.	P.P.H.U. KAN-POL, Iwona Łosiewicz 20-143 Lublin, ul. Storczykowa 30 tel. 081 53431 15, tel. kom. 0506181850	Starosta Przeworski GB.7644-55/05 04.10.2005 r. termin ważności: 31.12.2014 r.	Wytwarzanie
18.	Firma „JUKAM” Handlowo - Produkcyjno- Usługowa Maciej Plewa, 34-450 Krościenko n/D ul. Jagiellońska 95, tel. 0608679487	Starosta Przeworski GB.7644-74/05 18.01.2006 r. termin ważności: 20.12.2015 r.	Wytwarzanie
19.	ENERGE Sp. z o.o. 31-702 Kraków, os. Na Stoku 11/30 tel. 012 2813583, 602100221	Starosta Przeworski GB.7644-20/06 05.05.2006 r. termin ważności 15.04.2016 r.	Wytwarzanie
20.	HYDROGEOTECHNIKA Sp. z o.o. 25-116 Kielce, ul. Ściegiennego 262A, tel. 041 3480660, 3610159	Starosta Przeworski GB.7644-25/06 11.05.2006 r. termin ważności 15.04.2016 r.	Wytwarzanie
21.	UNISERV JAROSŁAW S.A. 37-500 Jarosław, ul. Morawska 2b tel. 016 6232618 www.uniserv.jaroslaw.com.pl	Starosta Przeworski GB.7644-34/06 31.05.2006 r. termin ważności 15.05.2016 r.	Wytwarzanie
22.	POLONICA Sp. z o.o. 25-655 Kielce, ul. 1 Maja 191 tel. 041 345 56 40	Starosta Przeworski GB.7644-83/06 15.12.2006 r. termin ważności 30.10.2016 r.	Wytwarzanie
23.	CLIMBEX Kaczmarek, Kantorski Sp. j. 46-021 Brzezie/k. Opola tel. 077 423 6257	Starosta Przeworski GB.7644-84/06 28.12.2006 r. termin ważności 30.10.2016 r.	Wytwarzanie
24.	P.P.H.U. KAN-POL, Iwona Łosiewicz 20-143 Lublin, ul. Storczykowa 30 tel. 081 53431 15, tel. kom. 0506181850	Starosta Przeworski GB.7644-55/05 04.10.2005 r. termin ważności: 31.12.2014 r.	Wytwarzanie
25.	ENERGE Sp. z o.o. 31-702 Kraków, os. Na Stoku 11/30 tel. 012 2813583, 602100221	Starosta Przeworski GB.7644-20/06 05.05.2006 r. termin ważności 15.04.2016 r.	Wytwarzanie

